

Restrukturalizační proces vstupuje do závěrečné fáze

THE PROCESS OF RESTRUCTURALIZATION ENTERS THE FINAL PHASE

Josef Pojer – Českomoravský cukrovarnický spolek

Restrukturalizační proces, restrukturalizační částky, restrukturalizační podpora jsou pravděpodobně nejčastěji používanými termíny v nesčetných odborných diskuzích v rámci široké názorové platformy profesně více či méně podstaty věci znalých osob.

Není tedy žádným velkým překvapením konstatování, že zástupci obce cukrovarníků a snad i pěstitelů cukrové řepy sledují s narůstající netrpělivostí aktuální dění v terminálním stádiu kontinuálně a účelově pozměňované podoby reformy společné organizace trhů s cukrem v EU (SOTC). Jsem toho názoru, že se dnes ve vertikále profesně zainteresovaných osob v EU, počínaje pěstitelem cukrové řepy, přes jejího zpracovatele, státní správy jednotlivých členských států, až po členy „evropské vlády“ v EK, najde již jen málo těch, kteří si „vzpomenou“ na původně projektované a zpočátku i oficiálně deklarované cíle reformy SOTC. Cíle, kterých mělo být dosaženo skutečnou přeměnou cukrovarnického sektoru, a to na základě přirozené selekce mezi ekonomicky efektivně fungujícími cukrovarnickými společnostmi a společnostmi, které přežívaly jen díky systému zajištěných prodejních cen cukru na trhu EU a vývozním náhradám, kterými nastavený systém „dotoval“ rozdíl mezi vnitřní cenou cukru na trhu EU a cenami dosahovanými v rámci obchodu s třetími zeměmi. Tato přeměna se rovněž měla dotknout i neefektivní produkce cukrové řepy.

Jak je dnes již obecně známo, podoba terminálního stádia reformy SOTC již tyto principy zcela pominula. Převládajícím motivem bylo pouze a jenom dosažení projektovaných reformních cílů tj. snížení množství kvótového cukru vyráběného a uváděného na trh EU, dále snížení původní „garantované“ intervenční tj. 631,9 EUR/t z předreformního období, později systémově nastavené „umělé“ referenční ceny cukru, která byla projektově nastavena od hospodářského roku 2006/07 ve výši předreformní zajištěné ceny EUR 631,9 na plánovaně „sníženou“ cenu 404,4 EUR/t od hospodářského roku 2009/10 a v neposlední řadě i s tím spojené snížení minimální ceny cukrové řepy na cílovou cenu v roce 2010, tj. 26,29 EUR/t pro výrobu kvótového cukru. Rovněž nelze přehlédnout enormní úsilí Komise a úředníků GR pro zemědělství spočívající v narůstajícím tlaku na cukrovarnický sektor, který vyústil k posledním úpravám legislativy EU cíleným ke snížení množství vyráběného cukru, bez ohledu na skutečnost, zda jde o výrobu konkurenceschopnou či nikoli.

Objektivně však je nutné konstatovat, že cukrovarnický průmysl v České republice přežil reformní tsunami bez dalších nárazů na již dříve prakticky zcela restrukturalizovaný průmysl, kromě veřejností velmi diskutovaného uzavření cukrovarů společnosti Eastern Sugar ČR. Úbytek množství byl, jak je obecně známo, částečně kompenzován i nákupem 20 070 t dodatečné kvóty. Pokud jde o situaci v pěstitelské sféře, lze aktuální stav

považovat za relativně stabilizovaný, přičemž není vyloučeno, že s ohledem na situaci na trhu s komoditami dojde i ke zvýšení zájmu o tuto komoditu v dalších letech. V této souvislosti je objektivně nutné se zmínit i o podmínkách, které by měly být nastaveny tak, aby i v rámci principu oddělování plateb od produkce (de-coupling) společné zemědělské politiky EU došlo k odlišení podmínek výplaty částek přímých plateb drtivě většiny aktivních pěstitelů cukrové řepy od zbývajících částí subjektů již cukrovou řepu aktivně nepěstujících. Rovněž není možné si nevíšimnout faktu, že tato skupina pěstitelů cukrové řepy, podporovaná výrobcí cukru v ČR, vyjádřila svůj názor na nutnost vyplacení 100% výše stropu kompenzační platby alokovanou pro Českou republiku pěstitelům, kteří mají na hospodářský rok 2008/09 uzavřeny smlouvy o dodávce cukrové řepy. Tento názor, který podpořili aktivní pěstitelé disponující více než 94,3% podílem na množství dodané cukrové řepy pro výrobu cukru v hospodářském roce 2008/09, bude v nejbližší době v písemné podobě předán ministru zemědělství.

Přes relativně dobře vyznívající proces restrukturalizace cukrovarnického průmyslu v České republice však nelze toto odvětví zcela eliminovat od celosvětově probíhající krize finančního sektoru. Důsledky, které začínají ovlivňovat průmysl, se projevují zejména ve sféře dostupnosti a zhoršování podmínek získávání úvěrových prostředků, a to jak výrobcům cukru, tak i dodavatelům cukrové řepy. I když je nutné objektivně připustit, že v EU jsou odvětví průmyslu, které jsou zasaženy mnohem více, je více než žádoucí věnovat ze strany „centrálního“ vedení cukrovarnické politiky v EU pozornost a realizovat potřebné kroky k eliminaci důsledků. Za jeden z takovýchto kroků lze spatřovat i fakt, že EK přijala nedávno nařízení umožňující členským státům předsunout výplatu druhé části částky restrukturalizační podpory, které měla být původně vyplacena v únoru 2010, již na červen 2009.

S ohledem na obzvláště tíživou situaci, které je aktuálně cukrovarnický průmysl vystaven, požádal prezident CEFS (Comité Européen des Fabricants de Sucre – Evropské sdružení výrobců cukru) EK, aby učinila nezbytná opatření za účelem umožnění okamžitého vyplacení restrukturalizační podpory pro cukerní kvóty vrácené pro hospodářský rok 2008/09. Argumentace byla založena na skutečnosti, že cukrovarnický průmysl se nachází ve velmi tíživé hospodářské situaci, která se v důsledku probíhající finanční krize nadále zhoršuje. Značné ekonomické náklady jsou způsobeny skutečností, že prakticky celá roční výroba cukru v jednotlivých členských státech EU musí být uložena ve skladech ihned po ukončení kampaně, a rovněž i tím, že výrobci cukru mají povinnost uhradit členským státům další splátku dočasné restrukturalizační částky a výrobní dávky za hospodářský rok 2008/09 v únoru 2009.

LISTY CUKROVARNICKÉ a ŘEPAŘSKÉ

Dalším z možných podpůrných kroků je i zrušení výrobní dávky dle bodu 2. čl. 51 nařízení ES č. 1234/2007, která je stanovena ve výši 12 EUR za každou tunu přidělené kvóty cukru. CEFS ve spolupráci s CIBE požádal generálního ředitele GŘ pro zemědělství pana Demartyho o její zrušení. Jako významnou lze označit i skutečnost, že v rámci této iniciativy CEFS a CIBE byl na začátku prosince 2008 předán Daňovému soudu ve Freiburgu písemný požadavek na její zrušení. Rozhodnutí ve věci zatím nepadlo, neboť je očekáváno přijetí tohoto návrhu jako faktického

podkladu pro vydání doporučujícího rozhodnutí Evropského soudního dvora (ESD) bez ústního projednávání. Rakouský případ byl rovněž postoupen ESD a předpokládá se, že oba případy budou sloučeny do jednoho případu pro vlastní jednání před ESD.

Pro realizaci výše naznačených kroků, ale i dalších opatření, a to zejména v oblasti obchodní politiky EU, je nutné pokračovat v aktivním přístupu a dále jednat s EK s cílem dosažení maximálně příhodných podmínek pro cukrovarnický průmysl v EU pro poreformní období, tj. léta 2010–2015.